

Presentació

El 26 d'octubre de 2018 es va celebrar un cop més al Saló d'Or del Palau de Maricel de Sitges la setena Jornada Mercat de l'Art, Col·leccionisme i Museus, gràcies a la iniciativa del Consorci del Patrimoni de Sitges. Ens sentim contents i satisfets per la continuïtat d'aquestes jornades adreçades als universitaris, conservadors de museus, agents del mercat i afeccionats. Les Jornades són ja una tradició de tardor ben establerta, que alguns esperem amb delit tot l'any per sentir les novetats de la recerca sobre el col·leccionisme, conèixer nous investigadors i obrir un marc de contactes personals que sovint van més enllà del dia concret de la trobada. La puntual presentació per escrit en forma de llibre de les ponències de l'any anterior ens permet recordar i fixar les informacions rebudes i, alhora, ens confirma en la utilitat de la nostra iniciativa, que d'aquesta manera permet consolidar el camp de coneixement de l'estudi de la tasca dels col·leccionistes i dels agents del comerç, que malauradament són encara poc apreciats i reconeguts com a agents enriquidors del nostre patrimoni artístic. Els museus públics i les fundacions privades no es fan sols, per això ens cal fer visible l'entusiasme i el criteri dels seus creadors. Aquest és el nostre objectiu.

En aquest volum que ara es presenta, hi trobareu sis estudis que tracten dels nostres temes habituals. Tres s'ocupen de col·leccions antigues; és el cas de la singular figura de Maria Regordosa (1888-1920), analitzada per Clara Beltrán i Maria Àngels López Piqueras. Aquesta dama barcelonina fou una activa i fina col·leccionista que, malgrat la seva mort prematura, va marcar un perfil propi com a col·leccionista, amb molt de criteri i entusiasme, i que les autores han pogut documentar mitjançant la correspondència amb Oleguer Junyent, un personatge que es revela clau com a assessor en el comerç d'antiguitats del seu temps. Aquest treball també és una primera pedra en la reivindicació d'una major atenció envers la presència femenina en aquest camp d'activitats culturals. Un segon estudi ens l'ofereix Bonaventura Bas-

segoda, que estudia la biografia i la col·lecció de Sebastià Anton Pascual (1807-1872), segurament el creador de la pinacoteca privada de mestres antics i moderns més extensa que ha existit mai a casa nostra. Aquest treball presenta l'afegit notable de transcriure sencer l'inventari inèdit de tota la col·lecció. Un tercer estudi, que devem a Francesc Fontbona, s'ocupa d'un antic recull, que en aquest cas no es troba dispers en altres col·leccions, sinó que ha perdurat. Es tracta de les pintures que encara es conserven a la seu de la Societat Econòmica d'Amics del País de Barcelona, que són fruit d'antics concursos promoguts per la institució al segle XIX. Seria, per tant, el cas, potser el més antic — juntament amb l'Ateneu —, del que avui anomenem una col·lecció corporativa.

En cada jornada intentem fer una mirada panoràmica sobre una tipologia de col·leccionisme. Enguany, Aitor Quiney ens ha parlat de les enquadernacions d'art, una especialitat molt relacionada amb la bibliofília, però que va més enllà de la raresa i la qualitat del llibre i se centra en la tasca artística de l'enquadernació. Catalunya ha tingut grans mestres enquadernadors i també ara sabem que ha tingut destacats afeccionats a aquesta forma de treball d'art. Dins l'àmbit de la història del comerç d'art, present sempre en el nostre repertori anual, Fernando Alcolea, investigador independent i membre d'una nissaga d'antiquaris, ens presenta una recerca molt detallada i plena de novetats sobre les intenses relacions artístiques i comercials entre Barcelona i Madrid al segle XIX.

Dins el món dels museus de col·leccionista o el de les fundacions privades, aquest cop ha estat Maria Antonia Casanovas, antiga directora del Museu de Ceràmica de Barcelona i ara assessora de la Fundació La Fontana de Rupit, qui ens ha explicat com és i com es manté la doble col·lecció de ceràmica antiga espanyola i d'instruments etnomusicals. La primera ha estat en part heretada de la que va fer al seu dia Albert Folch Rusiñol (1922-1988), un altre dels nostres grans afeccionats a les arts del país.

Gemma Avinyó ens va parlar d'una segona fundació privada, però aquest cop no orientada a l'art d'alta època sinó a l'art contemporani. La seva ponència es va titular «Motivació, sentit i perspectives de la col·lecció Sorigué» i va ser un bon contrapunt d'un nou tipus de col·leccionisme atrevit d'abast internacional, que ens proposa un projecte potent i original, fet com a servei i plenament arrelat a les terres de Ponent. Malauradament, no podem presentar per escrit aquesta ponència, ja que no ens ha estat lliurada per la seva autora, que no va respondre a les nostres reiterades peticions del seu text, la qual cosa ha suposat una situació inèdita en totes les diverses edicions d'aquestes jornades.

PRESENTACIÓ

Esperem que la publicació de les ponències de la Jornada de 2018 sigui d'utilitat per a la comunitat científica universitària vinculada a les arts i per als treballadors dels museus i d'altres centres patrimonials. Un cop més, volem expressar el nostre agraïment als autors del volum pel seu treball desinteressat i al Consorci del Patrimoni de Sitges pel seu acolliment.

BONAVENTURA BASSEGODA

Universitat Autònoma de Barcelona

IGNASI DOMÈNECH

Consorci del Patrimoni de Sitges